

Etiska riktlinjer för Liberalernas kandidater, förtroendevalda och anställda

Antagna av Liberalernas partistyrelse den 5 december 2005

Senast reviderade av partistyrelsen den 31 augusti 2013

En levande demokrati förutsätter att politiken och de förtroendevalda granskas. Liberalerna välkomnar en sådan granskning och är alltid beredd på att den kan ske. Att företräda Liberalerna innebär därmed ett ansvar mot partiet och mot väljarna. För att rätt kunna ta detta ansvar ska Liberalernas kandidater och förtroendevalda samt i tillämpliga delar Liberalernas personal på alla nivåer följa partiets etiska riktlinjer. Riktlinjerna ska ses som en vägledning vid etiska, moraliska och praktiska avgöranden.

”Liberalernas uppgift är att samla personer med liberal samhällsåskådning till gemensamt arbete och uppträdande, att genom upplysning väcka intresse för samhällsfrågor, att främja en demokratisk utveckling samt att verka för val av personer med liberal åskådning till politiska förtroendeuppdrag. ... Partistyrelsen beslutar om etiska riktlinjer, vilka skall följas av liberalernas kandidater, förtroendevalda och anställda.” (Ur Liberalernas partistadgar.)

1 Att företräda Liberalerna

Liberalernas företrädare ska följa partiets stadgar och ställa sig bakom den liberala samhällsåskådningen sådan den uttrycks i inledningen till Liberalernas partiprogram. Alla partiets företrädare har ett ansvar att vårda och utveckla de värden – vari ingår grundläggande mänskliga värderingar – som förknippas med Liberalerna. Det gäller att handla med detta som utgångspunkt, föregå med gott exempel och vara medveten om att allt man gör och säger ska tåla offentlig granskning.

Den som är kandidat, förtroendevald eller anställd ska vara beredd på att ses som representant för Liberalerna i alla sammanhang. Allmänheten har rätt att ställa höga krav på hur företrädare för partiet agerar, och den som får förmånen att agera i Liberalernas namn ger också partiet ett betydande inflytande över det egna agerandet. Den som väljs att representera Liberalerna har även att förvalta väljarnas förtroende och leva upp till de löften partiet gett. Den som lämnar Liberalerna ska som en konsekvens av detta även lämna de uppdrag som personen innehar som företrädare för partiet.

2 Ansvar och integritet

Att hantera offentliga medel kräver stor aktsamhet. Det får aldrig misstänkas att företrädare för Liberalerna agerar för sin egen vinnings skull.

Liberalernas företrädare ska agera så att ingen misstanke uppstår om att det politiska handlandet skulle påverkas av ovidkommande hänsyn. Förtröendevald lika väl som kandidat och anställd ska därför vara medveten om risken för jäv i förhållande till släktingar, vänner, affärskontakter med flera. Särskild uppmärksamhet ska gälla i fråga om gåvor eller andra förmåner. Likaså har partiets företrädare ett ansvar att redovisa eventuella externa uppdrag eller andra lojalitetsband som kan vara av betydelse i det politiska arbetet.

Den kandidat som tar emot bidrag för sin personvalskampanj från privatpersoner, företag, organisationer eller dylikt måste vara medveten om risken för att hamna i ett icke önskvärt beroende till bidragsgivaren. Kandidat får inte ta emot större bidrag än 10 000 kronor från en och samma juridiska person. Det står dock varje kandidat fritt att använda egna medel i valrörelsen och att ta emot bidrag från fysiska personer.

Kandidaten ska skriftligen kunna redovisa inkomster och utgifter för sin personvalskampanj. Även indirekt stöd, såsom stödannonsering eller personella resurser, ska så långt möjligt redovisas. Kandidaten ansvarar själv för denna redovisning. Kandidaten uppmanas att på förfrågan lämna sin redovisning till media.

Beträffande ekonomiskt stöd från juridiska personer (t.ex. företag och föreningar) ska kandidaten redovisa bidragsgivarnas namn samt det belopp som erhållits från respektive bidragsgivare. Detta gäller även bidrag från Liberalerna eller dess närstående organisationer. När det gäller stöd från enskilda personer ska det totala beloppet samt antalet bidragsgivare redovisas. Kandidat är även skyldig att redovisa namnet på fysisk person som under ett år gett mer än 20 000 kronor i bidrag.

3 Opinionsbildning och kampanj

Ärlighet, öppenhet och tillgänglighet ska vara grunden för Liberalernas kommunikation. Såsom vi själva vill bli behandlade, så ska också våra politiska konkurrenter och motståndare behandlas av oss. Genom vårt sätt att bedriva opinionsbildning och kampanj ska vi ge vårt bidrag till ett debattklimat där åsikter kan brytas mot varandra och där partiernas agerande kan granskas.

Det innebär att Liberalernas företrädare ska

- uppträda ansvarsfullt i alla medier
- respektera journalisters rätt till oberoende granskning och aldrig efterforska journalisters källor för information
- respektera den enskildes rätt att avstå från att motta politisk information

Det innebär också att Liberalernas företrädare aldrig ska

- sprida lögn om andra personer eller partier
- utföra handlingar som kränker andra personers integritet
- uppträda anonymt eller utge sig för att vara en annan person än den man är
- använda kampanjmetoder som hindrar andra partier eller organisationer att föra ut sina budskap

Alla personuppgifter som hanteras i Liberalernas register är konfidentiella och betraktas som känsliga personuppgifter i personuppgiftslagens mening. Systemet får endast användas av riksorganisationen, länsförbund och lokala föreningar. Den som i egenskap av anställd, förtroendevald eller funktionär har godkänts som personuppgiftsbiträde och därmed givits tillgång till kontaktsystemet får endast använda det för sådant som är direkt kopplat till uppdraget, och inte för privat kampanjverksamhet, opinionsbildning eller reklam.

4 När etikfrågor uppstår

Om kandidat eller förtroendevald hamnar i politiskt eller moraliskt trångmål har denne en skyldighet att informera Liberalernas ledning. Den som är misstänkt för brott eller riskerar att hamna i motsvarande situation är skyldig att informera Liberalernas ledning. Detsamma gäller den som är part i ett tvistemål som kan komma att få offentlig uppmärksamhet. Kandidater och förtroendevalda informerar ledningen i sitt länsförbund, som har att bedöma om informationen ska vidarebefordras. Kandidater och förtroendevalda på riksdags- eller Europainivå informerar även partisekreteraren.

Den som är delgiven misstanke om eller åtalad för brott som inte är att anse som ringa bör ta ledigt från sitt förtroendeuppdrag. En kandidat eller förtroendevald som blir fälld för sådant brott bör lämna sin kandidatur samt i förekommande fall sitt förtroendeuppdrag.

I Liberalerna finns en etikkommitté, som ska arbeta förebyggande och har ansvaret att initiera och övervaka Liberalernas etikarbete samt vid behov föreslå förändringar av de etiska riktlinjerna. Kandidater, förtroendevalda och anställda kan vända sig till etikkommittén för att få råd om tolkningen och tillämpningen av riktlinjer. Etikkommittén består (2017) av Anders Frostell, ordförande, Charlotte Branting och Lena Isaksson. Sekreterare är Martin Andreasson.

I varje länsförbund ska därutöver finnas en särskild etikansvarig. Riksorganisationen har till uppgift att informera de etikansvariga och organisera utbildningar i etikfrågor.

Vid en eventuell tvist i etiska frågor mellan en kandidat eller förtroendevald och partiets ledning på respektive nivå bör råd inhämtas från länsförbundets etikansvariga eller etikkommittén.

5 Kandidatkontrakt

Inför nomineringar till allmänna val ska riksorganisationen, länsförbund eller lokal förening inhämta kandidatens skriftliga bekräftelse på att han eller hon tagit del av dessa etiska riktlinjer och avser att följa dem. I synnerliga fall kan även lokala tillägg göras till ett sådant s.k. kandidatkontrakt.